

СТРАТЕГІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

9. Romanovska, O. (2023). Vykorystannia artterapevtychnykh zasobiv u pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv [The use of art therapy tools in the training of future specialists]. *Theory and practice of social systems management*. No. 1, pp. 34–52. DOI: 10.20998/2078-7782.2023.1.03 [in Ukrainian].

10. Ruchka, A.O. (2021). Artpedahohika yak innovatsiina skladova novitnoho pedahohichnoho protsesu [Art pedagogy

as an innovative component of the latest pedagogical process]. City. Culture. Civilization: challenges of modernity: Proceedings of the International online Conference. pp. 269–273. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 13.11.2025

УДК 37.091.2:[377.063:005.332.4]

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.349398>

Леонід Оршанський, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри технологічної та професійної освіти

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9197-2953>

Роман Лепкий, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності А5 “Професійна освіта (за спеціалізаціями)”

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8248-0809>

СТРАТЕГІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто теоретичні засади формування конкурентоздатності випускників закладів професійної освіти в умовах сучасного ринку праці. Акцентовано увагу на впливі соціально-економічних змін, цифровізації виробничих процесів та зростанні ролі інновацій, що зумовлюють необхідність підготовки фахівців нового типу – мобільних, креативних, здатних до саморозвитку та ефективної комунікації. Визначено, що конкурентоздатність особистості виступає інтегральною характеристикою, яка поєднує професійну компетентність, творчий потенціал, адаптивність, критичне мислення та відповідальність за результати праці.

Виокремлено основні педагогічні стратегії, що сприяють підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців: професійного саморозвитку, компетентнісного зростання, інтеграції теоретичного і практичного навчання, а також партнерства зі стейкхолдерами. Зазначено, що реалізація цих стратегій формує у здобувачів освіти цілісну систему знань, умінь і цінностей, розвиває їхню професійну мобільність та здатність до ефективного функціонування в умовах конкуренції.

Ключові слова: конкурентоздатність випускників; професійна освіта; педагогічні стратегії; компетентнісний підхід; професійна мобільність; саморозвиток; інтеграція теорії і практики; партнерство зі стейкхолдерами; інноваційна діяльність; освітнє середовище.

Лит. 16.

Leonid Orshanskyi, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor, Head of the Technological and Professional Education Department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9197-2953>

Roman Lepkyi, Applicant of the Third (Educational and Scientific) Level of Higher Education in the Specialty A5 “Professional Education (by Specialization)”, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8248-0809>

STRATEGIES OF PEDAGOGICAL INFLUENCE ON THE FORMATION OF THE COMPETITIVENESS OF GRADUATES OF VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS

The article examines the theoretical foundations of the formation of the competitiveness of graduates of vocational education institutions in the conditions of the modern labor market. The emphasis is on the influence of socio-economic changes, digitalization of production processes and the growing role of innovations, which necessitate the training of a new type of specialists – mobile, creative, capable of self-development, and effective communication. It is determined that the competitiveness of the individual is an integral characteristic that combines professional competence, creative potential, adaptability, critical thinking, and responsibility for the results of work.

The purpose of the study is to theoretically substantiate the essence and determine effective pedagogical strategies for influencing the formation of the competitiveness of graduates. It is substantiated that in the process of vocational training, the

pedagogical environment plays a leading role, ensuring the development of professional self-awareness, initiative, and readiness for innovative activity. The article identifies the main pedagogical strategies that contribute to improving the quality of training of future specialists: the strategy of professional self-development, competence growth, integration of theoretical and practical training, as well as partnership with stakeholders. It is noted that the implementation of these strategies forms a holistic system of knowledge, skills, and values in students, develops their professional mobility, and ability to function effectively in competitive conditions.

The organizational and pedagogical conditions for implementing these strategies are outlined, including: creating an innovative educational environment, using interactive teaching methods, a dual form of education, and active interaction with employers. The role of the teaching staff in forming a favorable psychological and pedagogical climate and supporting students' motivation for self-development is emphasized. It is concluded that the systematic implementation of pedagogical strategies ensures the formation of a specialist capable of innovative activity, professional flexibility, and successful self-realization in a modern competitive environment.

Keywords: *competitiveness of graduates; professional education; pedagogical strategies; competency-based approach; professional mobility; self-development; integration of theory and practice; partnership with stakeholders; innovative activity; educational environment.*

Постановка проблеми. Сучасні соціально-економічні умови, що характеризуються швидкими темпами технологічних змін, цифровізацією виробничих процесів і посиленням конкуренції на ринку праці, висувають нові вимоги до підготовки фахівців. Конкурентоздатність випускника закладу професійної освіти стає визначальним чинником його професійної реалізації, здатності до адаптації, мобільності та саморозвитку. У сучасних умовах ринку праці від випускників очікується не лише якісне володіння професією, а й сформованість ключових компетентностей, ініціативність, здатність до креативного мислення, комунікабельність та відповідальність. Відтак проблема формування конкурентоздатності набуває особливої значущості, оскільки саме вона визначає якість людського потенціалу та рівень соціально-економічного розвитку держави.

Реформування системи професійної освіти в Україні, орієнтація на Європейський освітній простір та впровадження компетентнісного підходу зумовлюють необхідність пошуку ефективних педагогічних стратегій впливу на формування випускника, конкурентоздатного на ринку праці, спроможного до саморозвитку, професійної мобільності та впровадження інновацій у виробничу діяльність. Такий випускник має не лише володіти сучасними професійними знаннями й уміннями, а й демонструвати високий рівень комунікативної культури, критичного мислення, підприємливості та готовності до неперервного навчання, що відповідає вимогам концепції “навчання впродовж життя” та є ключовим орієнтиром сучасної професійної освіти. У стратегічних документах – Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022–2027 роки [7], Законах України “Про освіту” [9], “Про професійну освіту” [10], “Про фахову передвищу освіту” [11] – акцентується увага на створенні умов для підготовки висококваліфікованих, конкурентоздатних фахівців, орієнтованих на інноваційну діяльність на виробництві. Це підкреслює

актуальність педагогічного осмислення процесів, що сприяють формуванню професійної компетентності та конкурентоздатності майбутніх спеціалістів.

Попри активне оновлення змісту професійної освіти, залишається розрив між очікуваннями роботодавців і реальними результатами фахової підготовки випускників закладів професійної освіти. З-поміж основних суперечностей невідповідність між: швидким оновленням технологій і повільним оновленням, осучасненням освітніх програм; вимогами до гнучкості та мобільності фахівців і недостатнім розвитком у студентів навичок критичного мислення, самоуправління й креативності; зростанням ролі практичного досвіду та обмеженими можливостями для його набуття під час навчання тощо. Подолання цих суперечностей потребує впровадження дієвих стратегій педагогічного впливу, спрямованих на формування у випускників професійної компетентності, мотивації до саморозвитку й здатності ефективно конкурувати на сучасному ринку праці.

Мета статті – теоретично обґрунтувати сутність та визначити ефективні стратегії педагогічного впливу на формування конкурентоздатності випускників закладів професійної освіти..

Виклад основного матеріалу. Проблема формування здатності особистості до ефективної конкуренції на ринку праці є однією з ключових у сучасній педагогічній науці, оскільки вона безпосередньо пов’язана з якістю професійної підготовки фахівців, їхньою соціальною активністю та здатністю до самореалізації в умовах динамічних соціально-економічних змін. Дослідженню цього феномену присвячено праці українських учених (О. Ануфрієва [1], О. Зима, В. Будянська [4], Л. Мартинова [8], А. Сало [13], М. Семікіна [14] та ін.), які розглядають конкурентоздатність особистості як інтегральну характеристику, що поєднує професійну компетентність, творчий потенціал, адаптивність, самостійність у прийнятті рішень і здатність до безперервного саморозвитку.

Науковці Л. Сушенцева і О. Сушенцев підкреслюють, що конкурентоздатність не є вродженою якістю, а формується під впливом сукупності педагогічних, соціальних, психологічних і культурних чинників. У процесі професійної підготовки саме педагогічне середовище відіграє провідну роль у розвитку тих особистісних якостей, які забезпечують готовність майбутнього фахівця до ефективного функціонування в умовах конкурентного ринку праці. Серед таких якостей визначальними є професійна мобільність, креативність, критичне мислення, здатність до самооцінювання власної діяльності та відповідальність за результати праці. Формування конкурентоздатної особистості вченими розглядається як складний і багатоаспектний процес, що передбачає інтеграцію освітніх, виховних і розвивальних впливів, спрямованих на становлення активного, творчого та соціально відповідального суб'єкта професійної діяльності [16].

Дослідження І. Беха [2], О. Жукової [5], О. Овчарук [6], І. Родніної [12] зосереджені на теоретико-методологічному обґрунтуванні компетентнісного підходу в підготовці конкурентоздатного фахівця, який розглядається як один із ключових напрямів модернізації сучасної системи освіти. У працях зазначених учених компетентнісний підхід трактується як інтегративна педагогічна концепція, що поєднує знання, уміння, навички, особистісні якості та ціннісні орієнтації в єдину систему професійної діяльності. Такий підхід забезпечує формування здатності фахівця ефективно діяти в різних професійних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення, нести відповідальність за результати своєї праці й постійно вдосконалювати власну компетентність.

Значний внесок у вивчення проблеми професійного становлення та адаптації випускників до умов сучасного ринку праці зробили О. Біда, В. Гончарук та ін., які розглядають педагогічну стратегію як цілеспрямовану, системно організовану сукупність освітніх впливів, що забезпечують гармонійне поєднання навчального, виховного й розвивального потенціалу освітнього процесу. Науковці підкреслюють, що ефективна педагогічна стратегія має бути спрямована не лише на засвоєння студентами фахових знань, а й на формування у них здатності до самостійного мислення, творчої ініціативи, саморегуляції та успішної самореалізації в мінливих соціально-економічних умовах [3].

Узагальнення наукових підходів засвідчує, що компетентнісний підхід і педагогічна стратегія виступають взаємопов'язаними елементами концептуальної моделі підготовки конкурентоздатного фахівця, спрямованої на формування цілісної, активної та відповідальної особистості, спроможної ефективно діяти в умовах сучасного ринку праці.

Педагогічний вплив відіграє провідну роль у формуванні конкурентоздатного випускника закла-

ду професійної освіти, оскільки саме він забезпечує створення освітнього середовища, у якому відбувається розвиток активної життєвої позиції, професійної самосвідомості, відповідальності та готовності до інноваційної діяльності на виробництві. Завдяки цілеспрямованому педагогічному впливу формуються не лише професійні знання й уміння, а й особистісні якості – ініціативність, комунікативність, гнучкість мислення, здатність до саморозвитку та критичного аналізу власної діяльності.

Від ефективності обраних педагогічних стратегій залежить здатність молодшої людини усвідомлювати власні конкурентні переваги, приймати обґрунтовані рішення, проявляти лідерські якості й ефективно діяти в умовах невизначеності. Педагогічний вплив спрямований не лише на засвоєння навчального матеріалу, а й на формування мотивації до неперервного навчання, потреби в особистісному й професійному зростанні.

У контексті сучасних соціально-економічних трансформацій педагогічний вплив набуває характеру партнерської взаємодії викладача та здобувача освіти, заснованої на співпраці, довірі й взаємній відповідальності. Такий підхід сприяє становленню суб'єктної позиції випускника, здатного не лише адаптуватися до вимог ринку праці, а й активно впливати на його розвиток. Отже, педагогічний вплив виступає ключовим чинником розвитку конкурентоздатності, що інтегрує освітні, виховні та мотиваційні механізми професійного становлення особистості.

Поняття педагогічної стратегії у сучасній педагогічній науці трактується як цілісна система дій, рішень і педагогічних технологій, спрямованих на досягнення визначених освітніх цілей [15]. Вона виступає системним засобом цілеспрямованого впливу на розвиток особистості, забезпечуючи узгодженість між теоретичними засадами навчання, змістом освіти, формами організації освітнього процесу та методами педагогічної взаємодії. Ознаками педагогічної стратегії є цілеспрямованість, системність, гнучкість, інноваційність, орієнтація на результат і особистісно-розвивальний потенціал. Педагогічна стратегія передбачає не лише реалізацію навчальних завдань, а й формування в здобувачів освіти внутрішніх мотиваційних установок, професійних цінностей, готовності до саморозвитку та відповідального вибору.

У контексті формування конкурентоздатності майбутніх спеціалістів педагогічні стратегії набувають багатовимірного характеру, охоплюючи різні аспекти професійного становлення особистості. Науковці виокремлюють кілька груп таких стратегій:

1) *мотиваційні стратегії* – спрямовані на стимулювання внутрішньої потреби у професійному зростанні, формування позитивної мотивації до навчання та самореалізації;

2) *когнітивно-розвивальні стратегії* – забезпечують формування системи знань, розвиток аналітичного мислення, пізнавальної активності та здатності до творчого розв'язання професійних завдань;

3) *інтерактивні стратегії* – ґрунтуються на діалогічній взаємодії, співпраці, групових формах роботи, які сприяють розвитку комунікативних і соціальних компетентностей;

4) *практико-орієнтовані стратегії* – передбачають залучення студентів до реальних або змодельованих професійних ситуацій, що формує готовність діяти в умовах виробничої практики, конкуренції й невизначеності.

Одним із ключових напрямів підготовки конкурентоздатного фахівця є реалізація системи педагогічних стратегій, що забезпечують цілісний розвиток особистості здобувача професійної освіти, його готовність до самореалізації, інноваційної діяльності та виробничої мобільності. З-поміж найбільш результативних стратегій формування конкурентоздатності випускників закладів професійної освіти нами виокремлено такі:

1. Стратегія професійного саморозвитку – ґрунтується на принципах суб'єктності й особистісної активності здобувача професійної освіти. Її реалізація спрямована на усвідомлення студентом власного потенціалу, визначення сильних і слабких сторін, формування індивідуальної траєкторії професійного становлення. У процесі впровадження цієї стратегії важливо стимулювати здатність до рефлексії, критичного мислення, самооцінки результатів навчання, що, своєю чергою, сприяє розвитку навичок самоуправління та побудові особистісної моделі кар'єрного зростання. Педагог виступає не лише наставником, а й фасилітатором, який допомагає здобувачеві професійної освіти визначити власну освітню та професійну траєкторії, формуючи готовність до неперервного навчання впродовж життя.

2. Стратегія компетентнісного зростання – передбачає системне формування ключових компетентностей, необхідних для ефективної професійної діяльності у динамічному ринковому середовищі. Йдеться не лише про засвоєння професійних знань і навичок, а й розвиток комунікативних, інформаційних, управлінських і соціальних компетентностей, які забезпечують гнучкість, адаптивність та конкурентоздатність випускника закладу професійної освіти. Особлива увага приділяється розвитку критичного мислення, умінню працювати в команді, приймати обґрунтовані рішення, вести конструктивний діалог, що відповідає вимогам сучасного ринку праці. Ця стратегія спрямована на формування інтегральної компетентності – здатності ефективно застосовувати знання, вміння, цінності та досвід у професійній діяльності.

3. Стратегія інтеграції теоретичного і практичного навчання – має на меті подолання розри-

ву між академічними знаннями та реальними умовами виробничої діяльності. Вона передбачає використання активних форм і методів навчання – тренінгів, ділових ігор, проєктної діяльності, стажувань, практик на підприємствах, виконання кейс-завдань та ін. Такий підхід забезпечує формування практичного мислення, уміння застосовувати теоретичні знання в умовах професійних ситуацій, розвиває ініціативність і готовність до прийняття рішень у нестандартних обставинах. Інтеграція навчання і практики сприяє підвищенню мотивації здобувачів професійної освіти, оскільки дозволяє їм відчутти значущість набутих знань і умінь для майбутньої професії.

4. Стратегія партнерства зі стейкхолдерами (роботодавцями, галузевими організаціями, місцевими громадами, інституціями ринку праці) – важлива складова сучасної професійної освіти, адже її реалізація забезпечує налагодження сталого зв'язку між закладом професійної освіти і реальним сектором економіки. Партнерська взаємодія виявляється у впровадженні дуальної освіти, спільному розробленні освітніх програм, організації практик, стажувань, тренінгів, залученні роботодавців до оцінювання навчальних результатів й атестації випускників. Такий підхід сприяє узгодженню змісту підготовки фахівців із потребами ринку праці, формуванню актуальних компетентностей і професійних стандартів. Крім того, стратегія партнерства забезпечує соціальну відповідальність освіти, сприяє підвищенню її якості та створює умови для формування випускника, здатного ефективно реалізовувати себе в сучасному конкурентному середовищі.

Реалізація зазначених педагогічних стратегій у комплексі створює цілісну систему впливу на особистісний і професійний розвиток здобувачів освіти, сприяючи формуванню інтегральної готовності до ефективної діяльності в сучасному конкурентному середовищі. Впровадження стратегій професійного саморозвитку, компетентнісного зростання, інтеграції теорії та практики, а також партнерства зі стейкхолдерами забезпечує синергію педагогічних, соціальних і економічних чинників формування конкурентоздатного фахівця. Такі стратегії сприяють розвитку ключових професійних і особистісних характеристик випускника – мобільності, ініціативності, критичності мислення, здатності до самонавчання та прийняття інноваційних рішень. У результаті формується фахівець нового типу, здатний не лише адаптуватися до змін ринку праці, а й активно впливати на нього, ініціювати власний професійний розвиток і творчо реалізовувати потенціал у різних соціально-економічних контекстах.

Таким чином, педагогічні стратегії виступають не лише засобом організації освітнього процесу, а й механізмом формування конкурентоздатності як

особистісної та професійної якості, що забезпечує успішну інтеграцію випускника закладу професійної освіти у сучасне суспільство знань та економіку інноваційного типу.

Ефективна реалізація педагогічних стратегій формування конкурентоздатності випускників потребує створення відповідних організаційно-педагогічних умов, які забезпечують цілісність освітнього процесу, інтеграцію навчальної, виховної та практичної діяльності, а також тісну взаємодію всіх учасників освітнього середовища. *Педагогічне середовище* виступає провідним чинником формування конкурентоздатності майбутніх фахівців. Його зміст полягає у створенні сприятливих умов для особистісного зростання, розвитку ініціативності, самостійності, професійної мотивації та рефлексивного мислення. Таке середовище має бути відкритим, динамічним, орієнтованим на співпрацю, взаємоповагу та партнерські взаємини між педагогами і здобувачами освіти. У ньому реалізується принцип “освіта через діяльність”, що сприяє формуванню досвіду прийняття рішень, відповідальності та здатності до саморегуляції.

Важливу роль у забезпеченні педагогічного впливу відіграє *використання інтерактивних методів навчання*, які активізують пізнавальну діяльність студентів і створюють умови для формування компетентностей, необхідних у сучасному професійному середовищі. До таких методів належать тренінги, ділові та рольові ігри, кейс-методи, проектна діяльність, дуальна форма навчання тощо, які сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних навичок, уміння працювати в команді, приймати обґрунтовані рішення в умовах реальних або змодельованих виробничих ситуацій. Особливої уваги заслуговує *дуальна освіта*, що поєднує навчання у закладі професійної освіти з практичною діяльністю безпосередньо на робочих місцях підприємств, забезпечуючи формування практичних умінь, відповідальності та професійної гнучкості.

Суттєвим чинником підготовки конкурентоздатних випускників є *формування професійно значущих якостей у процесі виробничої практики*. Саме під час практичної підготовки студенти набувають досвіду самостійного виконання професійних завдань, вчаться ефективно взаємодіяти з колегами, дотримуватися виробничої дисципліни та норм професійної етики. Виробнича практика виступає важливим етапом професійного становлення особистості, сприяє формуванню впевненості у власних силах і готовності до конкурентної діяльності.

Роль викладача та майстра виробничого навчання у цьому процесі є визначальною. Вони не лише забезпечують якісну підготовку здобувачів освіти, а й створюють умови для ситуацій успіху, педагогічної підтримки, стимулювання позитивної мотивації до навчання. Від їхньої педагогічної

майстерності, емпатії, здатності до наставництва залежить формування у студентів почуття професійної гідності, відповідальності та прагнення до самореалізації. Викладач виступає фасилітатором розвитку особистості, а майстер – посередником між теоретичними знаннями й практичним досвідом, допомагаючи здобувачам освіти трансформувати знання у професійні дії.

Важливою умовою реалізації педагогічних стратегій є *взаємодія закладу професійної освіти з роботодавцями, підприємствами та професійними спільнотами*. Така співпраця забезпечує актуалізацію змісту освітньо-професійних програм, впровадження сучасних технологій, методів і стандартів професійної діяльності. Роботодавці виступають не лише споживачами результатів освітнього процесу, а й активними його партнерами – беруть участь у розробленні освітніх програм, навчальних планів, проведенні практик, атестаційних іспитів, стажувань та ін. Ця взаємодія створює умови для формування у студентів реалістичного уявлення про професійне середовище, вимоги ринку праці та перспективи кар’єрного зростання.

Практика показує, що реалізація педагогічних стратегій формування конкурентоздатності випускників можлива лише за умови наявності цілісної системи організаційно-педагогічного забезпечення, що інтегрує інноваційні методи навчання, педагогічну підтримку, практичну підготовку та партнерські зв’язки з роботодавцями. Організаційно-педагогічні умови виступають системоутворювальним компонентом реалізації педагогічних стратегій, адже саме вони забезпечують зв’язок між теоретичними засадами професійної освіти, практичним досвідом і потребами сучасного ринку праці. Їх цілеспрямоване формування є передумовою ефективного впровадження компетентнісного підходу, підвищення якості професійної освіти та підготовки фахівців, здатних до інноваційної діяльності й саморозвитку.

Висновки. У результаті теоретичного аналізу з’ясовано, що формування конкурентоздатності випускників закладів професійної освіти є складним, багатокомпонентним процесом, який охоплює мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний та комунікативний аспекти професійного становлення особистості. Конкурентоздатність визначається не лише рівнем професійних знань і вмінь, а й здатністю до саморозвитку, інноваційної діяльності, адаптації до змін ринку праці. Ефективність цього процесу зумовлюється застосуванням цілісних педагогічних стратегій, що інтегрують компетентнісний, діяльнісний і особистісно орієнтований підходи.

Найбільш результативними стратегіями педагогічного впливу визнано: стратегію професійного саморозвитку, яка стимулює внутрішню мотивацію

та відповідальність здобувачів освіти за власну кар'єрну траєкторію; стратегію компетентнісного зростання, що забезпечує розвиток ключових професійних і соціальних компетентностей; стратегію інтеграції теоретичного і практичного навчання, яка сприяє прикладному засвоєнню знань і формуванню професійної гнучкості; стратегію партнерства зі стейкхолдерами, що узгоджує зміст освітнього процесу з реальними потребами ринку праці.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання визначених стратегій у діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти, зокрема при створенні інноваційного педагогічного середовища, зорієнтованого на розвиток самостійності й ініціативності здобувачів професійної освіти; впровадженні інтерактивних методів навчання (тренінги, кейси, проектна діяльність, елементи дуальної освіти); забезпеченні педагогічної підтримки та ситуації успіху; розширенні партнерської взаємодії з підприємствами, роботодавцями та професійними спільнотами.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у поглибленому емпіричному вивченні ефективності педагогічних стратегій, розробленні діагностичного інструментарію для оцінювання рівня сформованості конкурентоздатності випускників, а також створенні методичних рекомендацій щодо реалізації стратегій у різних галузях професійної освіти, зокрема й підготовці фахівців з біржових операцій. Подальший розвиток теми може бути пов'язаний із дослідженням індивідуальних освітніх траєкторій та впливу цифрових технологій на формування конкурентоздатності цієї категорії фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ануфрієва О.Л. Конкурентоспроможний випускник – основа конкурентного розвитку країни. *Scientific, Journal Virtus*. 2018. № 27. С. 158–162. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713440>
2. Бех І.Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці. *Виховання і культура*. 2009. №12 (17, 18). С. 5–7.
3. Біда О.А., Гончарук В.В., Гончарук В.А. Професійна мобільність як фактор професійної успішності сучасного фахівця. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. № 178. С. 17–21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_178_4.
4. Зима О.Г., Будянська В.А., Кошарна В.В., Турпетко В.О., Василяшко В.О. Формування конкурентоспроможності особистості: від школяра до випускника ЗВО. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Дала*. 2021. № 6 (270). С. 96–101. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-90-95>
5. Компетентнісний підхід у вищій школі. Теорія та практика: монографія / О.М. Друганова та ін.; за заг. ред.: О.А. Жукової, А.І. Комишана. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2021. 262 с.

6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики / Н.М. Бібік [та ін.]; заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.

7. Концепція Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки. *Розпорядження Кабінету Міністрів України* від 9 грудня 2021 р. № 1619-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1619-2021-%D1%80#Text> (дата звернення 05.11.2025).

8. Мартинова Л.Б. Конкурентоспроможність людського потенціалу за умов євроінтеграції: монографія. Хмельницький: ХНУ, 2016. 335 с.

9. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 05.11.2025).

10. Про професійну освіту. Закон України від 21.08.2025 № 4574-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text> (дата звернення 05.11.2025).

11. Про фахову передвищу освіту. Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (дата звернення 05.11.2025).

12. Родніна І.В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. Харків: Основа, 2006. 94 с.

13. Сало А.В. Конкурентоспроможність випускників в умовах інноваційних трансформацій ринків праці та глобальних викликів. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2018. Вип. 34. С. 297–310. URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/1\(34\)/34.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/1(34)/34.pdf)

14. Семикіна М.В. Конкуренція і конкурентоспроможність на ринку праці: методологія визначення. *Демографія та соціальна економіка*. 2008. № 2. С. 94–103. URL: <https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/0bd4d016-9a07-4e05-b502-c5e9a6f8cf83/content>

15. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації: результати аналіз. дослідж. / підгот. В. Олійник [та ін.]; заг. ред. П. Згага. Полтава; Київ: ПОІППО, 2003. 102 с.

16. Сушенцева Л.Л., Сушенцев О.О. Вплив професійної мобільності на конкурентоздатність фахівця на сучасному ринку праці. *Молодий вчений. Педагогічні науки*. 2016. № 4 (31) квітень. С. 568–572. URL: <http://molodvycheny.in.ua/files/journal/2016/4/137.pdf>

REFERENCES

1. Anufrieva, O.L. (2018). Konkurentospromozhnyi vy-pusknyk – osnova konkurentnoho rozvytku krainy [A competitive graduate is the basis of the country's competitive development]. *Scientific, Journal Virtus*. No. 27. pp. 158–162. Available at: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713440> [in Ukrainian].
2. Bekh, I.D. (2009). Teoretyko-prykladnyi sens kompetentnisnoho pidkhodu u pedahohitsi [Theoretical and applied meaning of the competency approach in pedagogy]. *Education and Culture*. No. 12. pp. 5–7. [in Ukrainian].
3. Bida, O.A., Honcharuk, V.V. & Honcharuk, V.A. (2019). Profesiina mobilnist yak faktor profesiinoini uspihynosti suchasnoho fakhivtsia [Professional mobility as a factor of professional success of a modern specialist]. *Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences*. No. 178. pp. 17–21. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2019_178_4. [in Ukrainian].
4. Zyma, O.H., Budianska, V.A., Kosharna, V.V., Turpetko, V.O. & Vasylyashko, V.O. (2021). Formuvannia konkurentospromozhnosti osobystosti: vid shkoliara do vypusknika ZVO [Formation of individual competitiveness: from school

child to university graduate]. *Bulletin of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*. No. 6 (270). pp. 96–101. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2021-270-6-90-95> [in Ukrainian].

5. Kompetentnisnyi pidkhd u suchasni osviti: svitovy dosvid ta ukraïnski perspektyvy: biblioteka z osvitoi polityky [Competency-based approach in modern education: world experience and Ukrainian prospects: educational policy library]. N.M. Bibik et al; (Ed.). O.V. Ovcharuk. Kyiv, 2004. 112 p. [in Ukrainian].

6. Kompetentnisnyi pidkhd u vyshchii shkoli. Teoriia ta praktyka [Competency-based approach in higher education. Theory and practice]. *Monograph*. O.M. Druhanova et al; (Eds.). O.A. Zhukovoi, A.I. Komysheva. Kharkiv, 2021. 262 p. [in Ukrainian].

7. Kontsepsiia Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy rozvytku profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity na 2022-2027 roky [Concept of the State Targeted Social Program for the Development of Vocational (Vocational and Technical) Education for 2022-2027]. *Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine* dated December 9, 2021 No. 1619-r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1619-2021-%D1%80#Text> (Accessed 05 Nov. 2025). [in Ukrainian].

8. Martynova, L.B. (2016). Konkurentospromozhnist liudskoho potentsialu za umov yevrointehratsii [Competitiveness of human potential under the conditions of European integration]. *Monograph*. Khmelnytskyi, 335 p. [in Ukrainian].

9. Pro osvitu [About education]. Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Accessed 05 Nov. 2025). [in Ukrainian].

10. Pro profesiinu osvitu [About vocational education]. Law of Ukraine dated 21.08.2025 No. 4574-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text> (Accessed 05 Nov. 2025). [in Ukrainian].

11. Pro fakhovu peredvyshchu osvitu [About professional pre-university education]. Law of Ukraine dated 06.06.2019 No. 2745-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text> (Accessed 05 Nov. 2025). [in Ukrainian].

12. Rodnina, I.V. (2006). Kompetentnisno oriientovanyi pidkhd do navchannia [Competency-based approach to learning]. Kharkiv, 94 p. [in Ukrainian].

13. Salo, A.V. (2018). Konkurentospromozhnist vypusknykiv v umovakh innovatsiinykh transformatsii rynkiv pratsi ta hlobalnykh vyklykiv [Competitiveness of graduates in the face of innovative transformations of labor markets and global challenges]. *Central Ukrainian scientific bulletin. Economic sciences*. Vol. 34. pp. 297–310. Available at: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/1\(34\)/34.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/1(34)/34.pdf) [in Ukrainian].

14. Semykina, M.V. (2008). Konkurentsiia i konkurentospromozhnist na rynku pratsi: metodolohiia vyznachennia [Competition and competitiveness in the labor market: methodology for determination]. *Demography and Social Economy*. No. 2. pp. 94–103. Available at: <https://nasplib.isofo.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/0bd4d016-9a07-4e05-b502-c5c9a6f8cf83/content> [in Ukrainian].

15. Systema pedahohichnoi osvity ta pedahohichni innovatsii [The system of pedagogical education and pedagogical innovations]: results of analytical research / prepared by V. Oliynyk et al; (Ed.). P. Zghaha. Poltava; Kyiv, 2003. 102 p. [in Ukrainian].

16. Sushentseva, L.L. & Sushentsev, O.O. (2016). Vplyv profesiinoi mobilnosti na konkurentozdatnist fakhiivtsia na suchasnomu rynku pratsi [The impact of professional mobility on the competitiveness of a specialist in the modern labor market]. *Young scientist. Pedagogical Sciences*. No. 4 (31). pp. 568–572. Available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/4/137.pdf> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.11.2025

UDC 378.147:614:811.111(73+519.5)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.344086>

Tetiana Khvalyboha, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Foreign Languages Department,
Ternopil Ivan Horbachevskiy National Medical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2160-4535>

Mariia Bobak, Ph.D. (Philosophy), Associate Professor,
Associate Professor of the Foreign Languages Department,
Ternopil Ivan Horbachevskiy National Medical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2086-0182>

Ivanna Humenna, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Foreign Languages Department,
Ternopil Ivan Horbachevskiy National Medical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2830-7878>

DIGITAL AND TRADITIONAL ENGLISH-LANGUAGE TRAINING FOR MEDICAL STUDENTS IN THE US AND SOUTH KOREA IN PREPARATION FOR GLOBAL HEALTHCARE AND RESEARCH

The article presents a comparative analysis of digital and traditional approaches to teaching English to medical students in the United States and South Korea in the context of preparing them for global healthcare and international scientific research. The relevance of the topic is determined by the growing role of English as a key tool for professional communication, academic writing, and intercultural interaction in the medical field. The article emphasizes that proficiency in English is essential for